

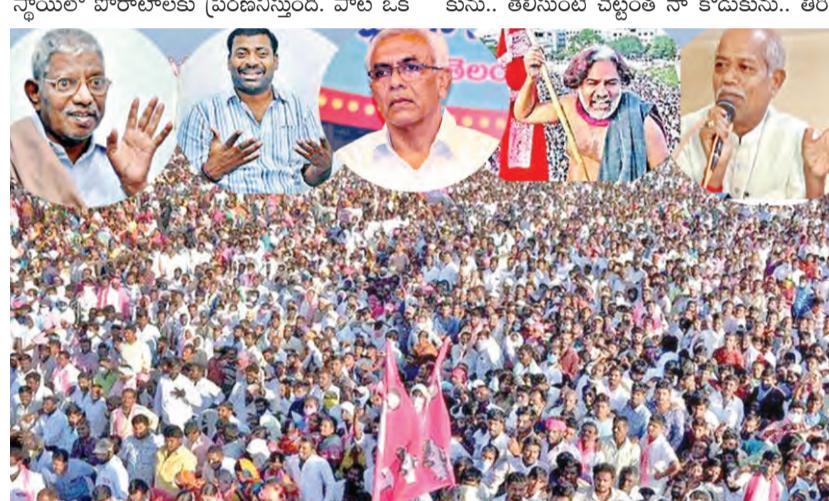
సాహితీ వివరాలు

తెలంగాణ ఉద్యమానికి పాట

అయ్యుడు.. ఓడను

‘పొడుస్తున్న పొద్దు మీద నడుస్తున్న కాలమా.. పోరు తెలంగాణమా..’ అంటూ గడ్డరు నేటు జాలు వారిన పాట పోరాట భావాలకు రెక్కలు తెగింది. తెలంగాణ ఉద్యమాన్ని కొత్తపూర్వతలు తోక్కించింది. ‘మా నీళ్ళు మాకేనని కత్తల కోలాటమా.. కన్నీటి గానమా’, ‘మా భాములు మకేనని మరల బడ్డ గానమ.. తిరగ బడ్డ రాగమ..’ అని దశాబ్దాలపాటు తెలంగాణలో నెలున్న యద్దుతీని వివరించింది. విడి పోయిన బంధమా.. చెదిరిపోయిన స్నేహమా’

బాట పట్టడానికి సూర్యుదాయకంగా నిలిచింది. ఎంతో మంది రచయితలు... మరంచరో గాయనీగా యకలు... అందరినీ ఇతలి చేసిన తెచ్చుమే పాట. అళచివేతకు గుర్తెన ప్రతి ఇక్కరిని త్వరితేపు ఉడార్త శక్తి పాట. అన్నాయాన్ని ఎదిరించి, అళచివేతను ధిక్కరించి, ఇతకు విలువను వివరించింది స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, హక్కుల పరిరక్షణ కోసం సామాన్య దిని పోరులాను పట్టించింది ఒక పాట ప్రజలను ఎంతలా ఉరూతలూగిస్తుందో, అంతకు రెట్టించు

కళలకే పుట్టుక నా తెలంగాణ, నా తెలంగాణ.. పొటగాచిన పట్టు నా తెలంగాణ, నా తెలంగాణ.. అనుకుంటూ, గత వైభవాన్ని కాపాడుకోవడానికి కడను రంగంల్లోకి దూకాదు. 'రాతి బుపుల్లోను కొలువైన శివ్యదా... రక్త బంధం విలువ సీక తెలియ దురా, నుడుబీ రాతలు రాసే ఓ దేవ దేవా.. తీలి మనసేమిలో సీవు ఎరుగుపూ' అంటూ సాగే మెట్టు పట్టి సురేండర్ అమర ఫీరల తల్లి హృదయవేదనను ఆవిష్కరించారు. 'తెలిసుంట చెంటుంత నా కొడు

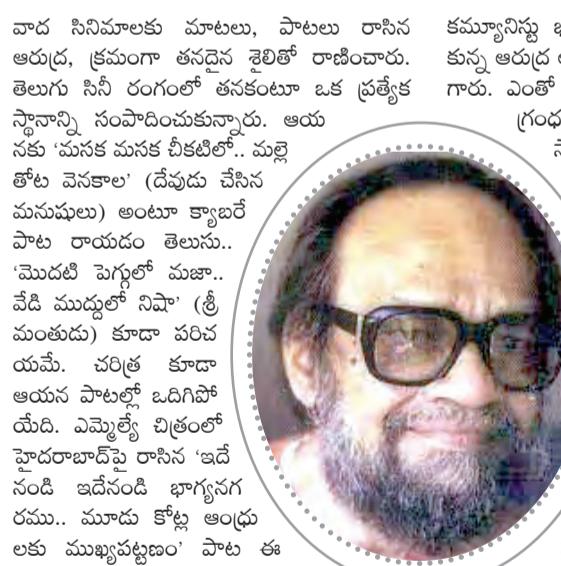
A large crowd of people gathered at a political rally, with a prominent figure in a blue shirt and a microphone in the foreground.

‘పోతావురా సువ్వు ఎందుకు కాలిపోతావు రా’ అనీ రాసిన పాట ఎంతో మంది విద్యార్థుల్లో అలోచనను పెంచింది. ప్రాణాలు అర్పించి కాదు... పోరాడే అనుకున్నది నొధించాలనే పట్టుదలను పెంచింది అభిసయ త్రైనివాన్ ‘ఉస్కానియు’ క్యాంపస్‌లో ఉడయంచిన కిరణమా వీర తెలంగాంచమా’ విద్యార్థుల్లో తిరుగుబాటు తత్కానికి పునాదులు వేసింది. ఓ దేశపతి, ఓ సాయి చంద్ర, ఓ సేర్చాల కిస్కిర్, ఓ అంతడప్పుల నాగరాజు, ఓ తేలు విజయ, ఓ పాల్ నర్సింహ... ఎందరో రచయితులు, గాయకులు, కళాకారులు తెలంగాం ఉద్యమాని పునాదులయ్యారు గద్దర్, అందేతీ, గోరటి వెంకస్తు తదితరులు తెలంగాం అత్యును పాటల్లోకి అవాహనం చేశారు. ఉద్యమాలను పాటలు స్పృష్టియా లేక పాటల తీరుతుంచున్నాలను ఉద్యమాలు నిద్దేసియా అనే ప్రశ్న ఈనాటిది కాదు. ఎవరి దృష్టికోణం వారిది. ఎవరి ఆలోచన వారిది. నిజానికి ఈరెండూ పరస్పర వూర్కాలు. చెప్పుపట్టాలేసుకొని నసిచే సమానకాలు తెలంగాంఇక జరిగిన అన్యాయాన్ని పాటలు విపరించాయి. పాటకులు ప్రదబ్బించిన విపక్షను పాటలు ప్రశీంచాయి. సమస్యలను ప్రస్త్రోవించాయి. పోరాట మార్గాలను సూచించాయి. ఉద్యమాలత్తసంబంధం లేని పాటలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కానీ పాటలు లేని ఉద్యమాలు లేవు. తలంగాం ఉద్యమంలోనూ పాటలు కీలక పాత్ర పోషించాయి. ఉద్యమానికి డిపిరిలూడాయి. పోరు జోరు తగ్గుకుండా, పక్కదారులు పట్టకుండా పాటలే ఒడిసిపట్టాయి అంయకే, పాట లేని తెలంగాం ఉద్యమం లేదు తెలంగాంఇక జరిగిన అన్యాయాలపై ఎన్నో వ్యాసాలు, కథలు, సపలు వచ్చాయి. ఎంతో మందిని ఆకట్టుకున్నాయి. అయితే, పాట వెఫ్సినంతంబలంగా ప్రజల్లోకి వెళ్లిందు. ప్రతి ఒక్కరినీ అలోచింప చేసిన పాట, తెలంగాం ప్రజలందరినీ ఒక్కతాటిష్టికి తెచ్చింది. ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఆకండ్జ స్ట్రాటిగ్యులు ఉన్నాయి. పయసుతో తేడాలేకుండా అందరూ తెలంగాం ఉద్యమ సమయంలో, పాటలతో మమేకమయ్యారు. స్త్రీ, పురుషుల్లో భేదం లేకుండా ఉద్యమ బాట పట్టారు. ఆర్థిక అనుమానసతలుగానీ, ఉద్యోగి, నిరుద్యోగులనే తేడాగానీ లేకుండా తెలంగాం మొత్తాన్ని జాగ్రత్తం చేసిన చెత్తుయ్యి బాపులా పాట. ల్యాంప్స్ మాపిన సిద్ధాంతం దీపిక పాట. పోరాటాన్ని భుజాలకెత్తుకొని గమ్యాన్ని చేర్చిన హాటం వాహనం పాట. అందుకే పాటకు అందలం... పాటాభివందనం.

పెరుగు.. యోగట్..
తేడా ఏమిటి?

తెలుగు సాహిత్యంలో మహాన్నిత శిఖరం ఆరుద్ర

తులుగు సాహిత్యంలో ఆప్రద్రగా సుపరచితుడైన భాగవతుల సదాశివ శంకర శాస్త్రి నిలువెత్తు రూపం. సినీ గీత రచయితగా, పరిశేధనక సాహిత్య వేత్తగా అయిన ఎన్నో ఉన్నత శిఖరాలు అందుకు న్యారు. 1925లో జన్మించిన ఆరుద్ర 1998 జూన్ 4న తుది శ్యాస్న విడిచివేరకూ కమ్యూనిస్పూగా బతి కిన సాహిత్య సముద్రుడు. 13 సంపుటాల సమ్మగ్ర అంధ సాహిత్యం, రచించి, భాషా సేవ చేసిన కృష్ణ వలుడు. ‘ప్ర్యామీపాహం’, ‘కూనలమ్మ పదాలు’, ‘సి నీవాలి’ పంచి కవితల నుంచి దిచ్చిపోవ కథల దాకా... ఆప్రద్ర కలం ముద్ర పడని సాహిత్యం లేదు. ‘ఘండ స్సులతో అడ్డమైన చాకిరి అందంగా చేయించుకో గల సంవిధాన విధాత ఆప్రద్ర’ అని మహాకవి శ్రీ ప్రశంసించిన వేసాన్ని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేసు కోవాలి. సినీ గేయ రచయితగా స్థిరపడక ముందు రాయల్ ప్ర్యామీనిక దళంలో గుమాన్యాగా, ఆతర్వాత ‘అనందహాసి’ పత్రికకు సంపాదకుడిగా పని చేశారు. 1950లో కడ్డారు నాగబూషణం, కన్నాపు బల సంస్కరణ జ్ఞానప్రాణి ఫిలిం కంపెనీలో చేరడంతో ఆప్రద్ర సినీరంగ ప్రస్తావం మొదలైంది. సహాయ దర్శకనిగా, రచయితగా సినిమాకు కావాల్సిన హంగులన్నీ సమకూర్చడమే ఆరుద్ర పని. ఆ సంస్కరించిన ‘సాధామిని’ జానపద ద్విఖాచౌ బిత్తం కోసం అప్రద్ర ‘చూలాలు సీతమ్మ కానలకు నడజే’ అనే పాట రాశారు. కానీ, నుగీత దర్శకుడు ఎన్ని వెంకట్రామన్ కళిని బాణికి అనుగుణంగా లేదని ఆ పాటను తిరిగి సముద్రాలతో రాయించారు. పోచ్చం రెడి ‘సిర్దోషి’ సినిమాలో ఆప్రద్ర రాసిన పాటను వాడుకున్నారు. కానీ అది శ్రీ పాటగా చలామణి అయింది. అయితే, అందులో ఆశ్చర్యప దాల్చిన పని లేదు. శ్రీ సినీ పేప బంధువు కావడం వల్లో లేక అలోచన తీరు ఒక రకంగా ఉండడం వల్లో తెలియదుగానీ, ఆరుద్ర రాసిన ఎన్నో పాటలను శ్రీ రాసినవిగా పొరబడతారు. ‘గాంచి పుట్టిన

సూన్ 4వ
వరంతి

వాడ సినిమాలకు మాటలు, పాటలు రాసిన ఆరుడు, త్రమంగా తనదైన శైలితో రాణించారు. తెలుగు సిని రంగంలో తనకంటూ ఒక ప్రత్యేక స్నేహాన్ని సంపొదించుకున్నారు. అయినకు 'మసక మసక చీకిలో.. మల్లె తోట వెనకాల' (దేవదు చేసిన మనుషులు) అంటూ క్యాబ్లే పాట రాయడం తెలుసు..

'మొదటి పెగ్గలో మజా.. వేడి ముద్దులో నిపా' (త్రిమంతుడు) కూడా పరిచయమే. చరిత్ర కూడా ఆయన పాటల్లో ఒదిగిపోయేది. ఎమ్మెల్చే చిత్రంలో ప్రాదురూభాద్యమి రాసిన 'ఇదే సండి ఇదేనండి భాగ్యనగరము.. మూడు కోట్ల అంధులకు ముఖ్యపట్టణం' పాట ఈ మహానగర వైభవాన్ని కళకు కడుతుంది. అదే సినిమాలో 'నీ అశ అడియాన.. చేశారే మటిపూన.. బంతుకండా ఆమవాస్య.. లంబాడోక్కి

కమ్యూనిస్టు భావజాలాన్ని మనసు నిండి నిప్పు
కున్న ఆరుద్ర అజన్యంత హేతువాదిగానే కొన్ససా
గారు. ఎత్తో మందికి ఆయన ఓ పరిశోధాత్మక
గ్రంథం. పదాలూగానీ.. భావాలూగానీ...
సాహిత్యంలో ఏ అనుమానం వచ్చినా
తీవ్రమైపోరు. ఆరుద్ర భార్య రామ
లక్ష్మి కూడా గొప్ప రచయిత్రి
కావడతో, ఆయన ఇల్లే ఓ
సాహితీ మందిరంగా
ఉండిది. తన 13 వ విట సా
కలలో అనే కవితలో ప్రారం
భుమిన ఆరుద్ర సాహితీ
ప్రస్తానం, భౌతికంగా,
మనకు దూరమయ్యే పరకూ
కొన్ససాగింది. తెలంగాణతో
అరుద్రకు ప్రత్యేక సంబంధం
ఉంది. 1948లో రజకాదు
సంబంధించిన వార్తా కథనానికి
స్పందించి తెలంగాణ పేరుతో ఓ
కావ్యాన్ని ప్రాసారు. శ్రీశ్రీ సూచన మేరకు
దానికి 'త్స్తమేవాహం' అని పేరు ఖారు
చేశారు. 1960లో ఈ కావ్యాన్ని పరి
చేయడానికి ప్రారంభించి కొన్ససా

పొయిధా లేకుండా చేస్తూ తెలంగాణ సాధిం
 చామని నంబురాలు చేద్దాం
 ఉప్పి తచ్చిబ్బయి అనందపదుదాం
 కేజీ సుండి పిజి ఉచిత విద్య పేరిట గురుకు
 లాలు ప్రారంభించ్చాం
 ప్రభుత్వ పారశాలల్లో చదివే విద్యార్థులను
 గురుకులాల్లో చేర్చించి ప్రభుత్వ పారశాల
 లను
 మూరసి వేస్తూ తెలంగాణ తెచ్చుకున్నామని
 ప్రయివేటు విశ్వవిద్యాలయాలకు అనుమతి
 ఇస్తూ విర్మాన ప్రయివేటు పరం చేద్దాం
 ప్రెంటీ పోలీసు ఫ్రెంటీ ప్రభుత్వం అంటూ
 ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల డి.ఎ
 లను పి.ఆర్.సి ఆపేద్దాం
 తెలంగాణ సాధించామని గొప్పగా చెప్పుకుండాం
 తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతం అధికారికంగా ప్రకటిం
 చకున్న
 తెలంగాణ భాష తెలంగాణ యాన తెలంగాణ
 సంస్కృతి సంప్రదాయాలు ఆచార వ్యవహో
 రాలు కాపాడేది నేనే అంటూ బుకాయింపు
 చేద్దాం
 ప్రశ్నించే గొంతులను దేశ ద్రొవం కేసు
 కొను చేసే రాసే కేసే

ପ୍ରତ୍ୟେକିଟିଠି ଲକ୍ଷ୍ୟମୁଖ ସମ୍ପଦ ଏହାରେ ଯେତେବେଳେ ବୁଝିବାରେ ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ಜ್ಯೋ

మల్లేం మంచి మల్లేం...
మంచి మంచి మల్లేం... తెలంగాణ పల్లేం...
కల్పినిం పోను రాశునో ఇవగును పోగునఁ

ప్రాంతమైందు... నిలదిసించి వలన సర్వార్థ
య్యాండ్లో... దురించించు...

బారికేష్టము దుంకించు ముళ్ళకంచెలనే తెంపియ
తూటాలకెదురు నిలిచించు అగ్గిరవ్వ
మండించు

ప్రాణాలే లెక్కజేయక సొంత రాష్ట్ర
పుట్టించు...

మగాణం మళ్ళీ గోన పడితే మరో పొ
హూనే తంగేశ్చు...

కలిసించో వాట్చు కూసుండ్లో హక్కుల లెక్కలు

ରାସିଂଦ୍ର ପାତ୍ର

